

"EDINOST"
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torčkih, četrtekih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obdobjno izdanje stane:**
 za jeden mesec f. — 30, izven Avstrije f. 1.40
 za tri meseca 2.60
 za pol leta . . . . . 5.—
 za vse leto . . . . . 10.—
 Na naročbo brez priložene naročnine se ne jomijo osir.
 Posamežne številke so dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 avt., v Gorici po 25 avt. Sobotno večerno izdanje v Trstu 20 avt., v Gorici 25 avt.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Našim naročnikom!

30. septembra poteče vseletna naročnina vsem častitim našim gg. naročnikom, razum onim, ki plačujejo na mesec. Prosimo torej častite naše gg. naročnike, katerim priložimo prihodnje dni tirjalne listke, da dotično dolžno naročnino takoj doseglo je, ako nečejo, da se jim list ustavi. Troški za naš list so veliki in vsakdanji, a do danes imamo prejeti že polovico vse naročnine. Apekujemo torej na rodujbo naših častitih gg. naročnikov, da vrže svojo dolžnost ter nam s tem oliečajo naš težek posel. Ako se je v Izvirjalnice urinila kakšna pomota, naj se nam to oprosti ter blagovoljni javi. Zajedno se obraćamo do vseh naših častitih gg. naročnikov s prošnjo, da nam pridobe v krogu prijateljev novih naročnikov.

Uredništvo. Upravnštvo.

Iz proračunske razprave v naši mestni zbornici.

II.

Svetovalec Nabergoj je bil torej jedini, ki se je povpel v generalni razpravi o mestnem proračunu do zaresne kritike. Mi se svojega stališča mogli in morali bi še pridodati: — — — in opravljene in pravilne kritike — toda pustimo to, saj nam zadoča fakt, da je bila ta kritika zaresna in dostojava pravega zastopnika svojih volilcev, a tudi prvidno računajočega občinskega gospodarja.

V svoji razsežni kritiki je naglašal gosp. Nabergoj zlasti to, da gospoda ne varčijo, kjer bi lahko varčili, a da so pretirano varčni tam, kjer ne bi smeli varčiti. Kajti: kakor je potratnost neodpustljiv greh pri vsakem gospodarstvu, tako jo pretirana varčnost na nepravem mestu naravnost zlodin, naperjen proti javnemu blagu.

Naše mestno gospodarstvo označuje najbolje dejstvo, da bomo imeli po letošnjem proračunu poleg 2.847.000 gld. rednih dohodkov in 2.802.800 gld. rednih stroškov, torej poleg prebitka 42.700 gld. na rednih stroških in dohodkih, vendar še faktičnega primanjkljaja 143.200 gld. Ako pričetemo torej gornjemu prebitku na rednih dohodkih in stroških še izvenredne dohodke in proračunjeni primanjkljaj, vidimo, da pade v ono šrelo, kateremu pravimo izvenredni stroški, lepa svotica 199.100 gld. A pri proračunu okroglih 3 milijonov je ta svota že nekaj, da žejmo ne moremo metati kar teko okolobe. Tu vidimo torej, da ugodno bilancijo o rednih dohodkih in stroških s prebitkom 47.200 gld. prelevlja v pasivno bilancijo — izvenredni stroški, da torej ono, kar je nenačadno in izvenredno, daje še le pravo lice našemu mestnemu gospodarstvu. Saj vemo tudi mi, da so izredni stroški neizogibni pri vsakem gospodarstvu, toda racionalen gospodar gledal bodo vedno na to, da ostane pravo razmerje med rednimi dohodki in izvenrednimi stroški, to je: izredne stroške omeju tak, da mu ne pokvarijo pro-

računa, odnosno da mu ne prekopičeno sklepčnega računa od vrha do tal — da mu ne store iz ugodno neugodno bilancijo.

Na našem mestnem proračunu nam torej nikakor ne ugaja visokost izvenrednih stroškov, ker ista ni v pravem razmerju z ukupnim proračunom; ugaja nam tem manje, ker so za to rubriko lahko skriva marsikaj neučenega. A še vse to naj bi že bilo, da bi le videli, da so se vse ti izredni stroški porabili res primerno in jednakomerno! Toda g. svetovalec Nabergoj je naglašal kričečo istino, da letos niso postavili v proračun niti novčica za izredne in neizogibne potrebe v okolici.

Ker pa ni dvomiti na tem, da bodo morali tudi okoličani — in sicer v istej meri kakor mestčani — doprinesti se svojimi žulji v pokritje one velike luknje, koji pravimo izredni stroški, bilo bi torej le pravično, da se jo v proračun za bodoče leto istotako postavila primerena svota za izredne potrebe v okolici.

A ne, niti novčica! Sedaj razumemo dobro, zakaj so gospoda modro molčali o generalni razpravi.

A ne le to, da niso letos namenili ni novčica za izredne potrebe okolice, ampak niti tega nečejo izvršiti, kar so sami sklenili v prejšnjih letih. Za to trditev je podal g. Nabergoj mnogo vzgledov. Ali ni torej pravata posebnost ta naš mestni zbor, ki ne spoštuje niti svojih lastnih sklepov, dasi bi bilo izvršenje istih v veliko korist naših okoličanov, ki so tudi jednakoveljavni člani občine tržaške. Ali morda ne?

Iz vogledov, navedenih po gosp. Nabergou, je razvidno isto, kar smo zatrdirili tudi mi ravnokar: da gospoda ne varčijo, kjer bi lahko varčili brez vsakršne škode za prebivalstvo, a da so na drugi strani zapeti do vrata, kjer bi morali imeti odprte roke in odprto blagajno.

Stroški za razne sluge in čuvanje, za potrebne okrajne načelnike, za neposobne zdravnike, za nepotrebne italijanske paralele po okolici — vse ti stroški jih ne bole ni najmanje, pač pa se plačno izogibljejo potrebnim stroškom za vodnjake, za pokopališča, za nagrade okoličanom, za ceste in pota, za žolo v Padriču in Gropadi — in to vse dejstvu, da so svojedobno sami pripomnali te potrebe in tudi storili primerne sklepe. Ali naj govorimo vrhu tega že o postopanju občine glede na življenjsko vprašanje mestnih Slovencev: o osnovi jedne slovenske narodne šole v mestu? Kako morejo gospoda opraviti tako nečuvano zanemarjanje duševnih koristi velikega odstotka vsega prebivalstva, pripadajočega slovenski národnosti, kateri odstotek vlastno vrši svoje mestčanske dolžnosti? Tudi ti slovenski mestčani morajo točno doprinadati v pokritje rednih in izvenrednih stroškov, imajo torej pravico zahtevati, da se mestni proračun spominja tudi njih.

ostaviti dece. Baltazar, mlajši sin, je slaboten, od njega ne bo niti semena niti slave mojemu domu. Ali na starejšega pazi, prosim te. On utegne biti danes jutri cel človek. Žal bi mi bilo, ako se pogreze v zlo. Lashka je prilika, hudi časi so dandanes. Tvoje oko naj ga spremišča, kajti tebo je navdihnil sveti duh, tebi jo očito sleherno srce. Oh oče moj, na tvojo dušo ga vežem, a kadar hudo zgreši, kadar pada v velik greh, pojdi predenj, zakliči mu: Stoj! V zlo si začel. Izpreobrn si! Posezi po njega srce, pokloni ga Bogu. Povedati mu treba tudi to; naj si je vsikdar v sresti, da je plenič, ali naj ne pozabi, da mu je plieme vzrastlo iz naroda. Narod nam je sila; brez nje smo mi mogocci pusti, oblaki v zraku, ki jih veter žene scmetrtje. A mi delamo napak. Davimo, stiskamo narod, v njega srco sejemo strupeno seme — sovraťto. Oh, na-

A tudi sicer, ko ne bi bilo treba poseči v blagajne, ne vidimo prave brige za duševno korist naših okoličanov, sicer ne bi bila moča gorostasnost, da 47% slovenskih otrok ne uživa nikakega šolskega pouka. Tu imamo torej dokaz, da občina ni le pretirano varčna, ko gre za uboge okoličane, ampak da ni niti potrebne brige za duševni napredek istih. Kaj nam hasnejo šolske palače, ako pa skoro polovica otrok ogleduje iste — le od zunaj?

Vse te nedostatke je neovranno dokazal gosp. svetovalec Nabergoj, a naši okoličani so dobili zopet priliko mislit o tem, kje jim je iskati pravih prijateljev. Lekoviterne okoličane pa vprašamo sedaj po vsej pravici: kje so bili pri razpravi o proračunu vse tisti njih „prijatelji“, ki jim o času volitev obočajo hribe in doline? Se li je jeden sam tisti prijateljev le spomnil potreb naše okolice — da niti ne govorimo o tem, da bi se bil posebno toplo potegnil za iste potrebe?! Kje so bili vse ti „prijatelji“, ki toliko rado govorijo „nostri buoni villaci“, kadar ravno potreba tako nanese? Nikjer jih ni bilo — molčali so vse, sedeč jeden poleg drugega!

Jeden sam se je oglašil, da se z vneseno besedo zavzem za koristi okoličanov, jeden sam je stopil v aren, da zavitti meč svoje priproste ali preprivedalne zgovornosti, da prisili gospodo, mislit na svoje — dolžnosti do vseh, brez razlike narodnosti. Ali ta mož je bil naš mož, ta mož je bil naš — Ivan Nabergoj, oni Nabergoj, kojega mnogokateri okoličan noče razumeti, ker ima več vere v mamljive besede, nego pa v pošteno in grudo svojo pošteno ljubobo srca?

Letošnja razprava o proračunu mestne občine tržaške je tako poučna za naše okoličane, ker jim kličo glasno in jasno, pod katero zasiava se jim je zbirati, ako hočejo varovati svoje duševno in gmotne koristi.

Letošnja razprava, oziroma utis, kojega je napravila na ogromno včino prebivalstva, je pa tudi zelo poučen na drugo stran — toda o tem drugi pot.

DOPISI.

Iz Predloške fare, dne 18. septembra 1894. (Izv. dop.). (V odgovor gosp. županu). „Zagobršek“ priznava torej, da je bilo mnogo resnic v dopisih iz Kubekske fare in iz Dekani, pristavlja pa, da je tudi mnogo lažjih v istih.

No, oglejmo si malo vso stvar.

„Zagobršek“ pravi, da je to prazen strah, da bi mogli propasti pri prihodnjih volitvah in deželni in državni zbor. Narod misli drugače ker, ni pozabil, kakor je pozabil menda gosp. „Zagobršek“, da gosp. župan ni imel prav finikate zasluge na tem, ako smo zmagali poslednjikrat, kajti brigali se ni prav čisto nič in bi bili zaradi njega propadli prav lahko. A kako so se brigali

daljuje starec proročkim glasom, vidim, kako napoči usodni dan, kako nam poplavi kri vso domovino. Koša ne bo kosila trave, košila bo glave, kmetaki cepec bo mrtvaški cepec. Oh blagor meni, mirno bom čakal Go-podovo trobento v mirnem grobu, ali živel bo moj sin. Reci mu todaj, naj si ne onečašča duše, naj nosi srce, kakor sem ga nosil jaz, ker gospočina je list, kateri zeleni, ali tudi zeleni; početen, blsgo srce je cvet, kateri cveto neuvale od veka do veka, ker ga rosi solza božjega očesa! Tako je govoril tvoj oče, častita glava se mu je spuščala pologoma na vzglavje in na licu mu je zaigral nasmej, zora večnega blaženstva, jaz pa sem mu prisegel, da storim, kakor mi je naročil. Glej, danes prihajam k tebi, vpijoč glas iz očetovega groba, prihajam, da ti zakličem: Stoj! V zlo si začel! Izpreobrn si!

Oglas se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrtce. Poslana osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovan, ker nefrankovanega se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vrlačajo.

Naročnino, reklamacijo in oglaso sprejema upravnštvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so proste poštne.

„Edinost je moč!“

drugi županje in celo župan iz oddaljenega Buzeta! Kdo je kriv, da je tistega nepozabnega dne 4. marca 1892. postal doma volilec Senica in da je postal doma tudi pokojni Muženč? Mar ne naš gosp. župan? Ako bi bil skrbel tudi on, kakor so skrbeli drugi županje, prišli bi bili vši volilni možje. A volilni možje iz naše županije so bili prepusteni sami sebi in vsem nevarnostim. Na tem pa, kar se je storilo o poslednjih volitvah v naši županiji, gre pa zasluga le naši velečastiti duhovščini.

Sedaj pa imamo gosp. župana še bolj na sumu, ker je prinesel iz Kopra 6 pooblastil, ki je razdelil med svoje prijatelje. A mi vemo, da gospoda vedo dobro, komu oddajajo svoja pooblastila.

G. „Zagobršek“ se izgovarja, da ljudje poprej niso niti vedeli, kaj je národná stvar. Na to mu odgovorimo, da gosp. župan niti danes ne ve, da ne bude nikdar vedel, ker o tem tudi vedeni noči. To nam je vendar sijajno dokazalo onega dne, ko sta dospela v Dekani naša poslanca Spičič in Laginja, da poročata o svojem delovanju na korist vsega našega naroda.

Namesto, da bi bil dostojno vsprejel naša vrla in občeva spoštovana poslanca, popihal jo je — v Koper! In povrnivši se od svojih prijateljev iz Kopra, raztrošil je glas, da ta poslanca ne hosta več voljena prihodnjic. Ta izrek si moramo zapomniti za prihodnje časa, kajti vemo, da volk pač preminja svojo dlako, a svoje hravni nikdar. „Zagobršek“ zagovarja nadalje župana, da je namreč poslednji veliko storil za zboljšanje podrejenih mu cest. Popravil je res most čez Rizano in poskrbel držalo, a menda le zato, da burja ne odnesе njegovih prijateljev. Popravil je „Mrmanov klanec“ v dolgosti kakih 50 metrov, pri tem pa ne smemo zamolčati, da je v ta namen prejel 80 gld. podpore od deželnega odbora. Kar se pa dostaja drugih cest, pravi „Zagobršek“, da je dekanska županja razdeljena v več katastralnih občin, ki morajo same skrbeti za popravljanie svojih cest. Tako je tudi; vsaka občina ima svoje posebne proračune, za vsako podobčino se vžitnina daje posebe v zakup, v županskem uradu se nahajajo računske knjige za vsako podobčino posebe. Vse to ve menda tudi gospod župan, a sedaj ga vprašamo z vso zaresnostjo: na kaki podlagi si je g. župan letos prisvojil všilne pravice vseh podobčin in je tudi volil v imenu istih?

Glede cest moramo posebno opozarjati na cesto od Zazida preko Podpeča, Bazovice in Loke, mimo županje Predloške in do pod Črnegakala. Ta cesta je popolnoma zanemarjena in dolžnost bi bila županu, skrbeti za isto, kajti po tej cesti vozijo ljudje svoje pridele v Trst celo iz Buzetske občine. Sveda bi trebalo tudi podpore od deželnega odbora.

— Da sem pal v najhujši greh! vzroj Stečko in prebledi, ali starec zamahne z roko in Gregorjanec sede.

— Da, pravi starec. Čuj strašno povešt! Teden dni je tega. Sobota je bila in jaz sem moleč klečal v svoji izbi. Tedaj pride od sodišča sél in mi sporoči, da me kliče človek, naj ga pripravim na smrt. Grem za njim, noseč sveto popotnico. Prideva v grad, v temno hišo, v črno tamnico. Ondu je na kamenu sedel človek, priklenjen na nogah in rokah s težkimi verigami. Slabo je gorela svetilka, drhtajo je brič plamen, a suhej je gledal nepremično v luč. Komaj vstopim, počkne suženj prédme in prekriza roke, rekoč:

— Jutri, eče, mi bo treba umrati. Tako je sodil Bog. Kaj maram. Slava mu, jaz umiram pravčno in Bog je pravčnik, upam, da pridev k njemu. Oprosti mi, duhovni oče, da sem te poklical ob tem času, ko mi po-

PODLISTEK.

148

Kmetški upor.

Egodovska povest desetnatega veka.

— Spisal Avgust Senoš. Prel. I. P. Planinski. —

Razumel me boš, čuj! Oče ti je bil na smrtni postelji. Pri njem ni bilo niti sina niti sinahe, le jaz sem bil. Starec je poklical mene, svojega prijatelja, da ga tolažim v zadnjih trenotnih življenja. Še sedaj se spominjam. Ležal je v postelji, držeč posvečeno sredo. Kraj postelje sem klečal jaz in molil zan. Bilo je mirno, tiko v sobi. Toliko, da si čul dib. Tedaj se vzdigne starec. Lice mu je plamelo, oko sevalo. Zdelo se mi je, da vidim pred seboj svetnika. In reče: „Priatelj stari, služabnik božji! Poslušaj, kaj ti porečem. Od prve žene Veronike imam sina, kliče se Stečko, menda ga poznaš. Živa krije, preživa. — Vidim, da mi je umreti in

Naj le pove g. župan, kaj je storil končnega naši županj? V vsej dolgi dobi skor 5 let, razum onega, kar hvali „Zagobršek“ v svojem dopisu!

V Dekanih se je sicer res razširila šola, ali kako pa je po širini županji? Ali je dozidano šolsko poslopje v Predloki, kar je obetal g. župan že v drugem letu svojega župovanja? In v to imamo ustanovo pokojnega župnika Fabrisa. — Ali je odpri šolo v Hrastovljah? Kaj je storil za nas glede cerkva in vodnjakov?

„Zagobršek“ se čudi, da smo nekdaj hvalili g. župana, sedaj ga pa črimo. Res je, nekdaj smo ga hvalili, prvič zato, ker nam je obetal toliki lepih in koristnih naprav in potem pa tudi zato, da bi ga vspodbujali in navduševali.

„Zagobršek“ trdi, da so se volitve vrstile v najlepšem redu. V to ne verju niti sam dopisnik, ker mora tudi on vedeti, da so se godile nezakonitosti. Počakajte le, marsikaj pride še na dan in morda kmalu! Dopisnik pravi, da ni res, da bi bil župan volil z 12 pooblasti, no, pa naj bi bil pojasnil da je volil za 12 podobčin z jednimi pooblasti! Med svoje prijatelje pa je razdelil ona pooblasti, koja je prinesel seboj iz Kopra in koje je dobil na čuden način od volilca I. razreda Antona Caha iz Črnogakala. Tudi ta poslednja zadava utegne se pojasniti. Glede Andreja Gregorića pa lahko dokažemo s pričami, da je g. župan oviral izvolitev istega na različne načine.

Zivijo! so res nplili ljudje že v dvorani, ker so bili vinjeni. Saj je g. župan dne 15. Avgusta pri Devici Mariji vabil vpričo nas: Povejte le ljudem, naj pridejo volit; tam dobe jesti in piti kakor lani — meni ne bodo ukazovali „farji“!

Različna bila je le ta, da lani so jedli teletino, letos pa kravetino.

Političke vesti.

Delegacija. Proračunski odsek avstrijske delegacije je že dovršil svoja posvetovanja; v pondeljek pa prično plenarne seje. Nadajo se, da plenum v treh sejah dožene razpravo o skupnem proračunu. V tem slučaju bode zadnja seja dne 8. oktobra. Po takem ne bude nikake ovire — kakor so se bali — da ne bi se mogel državni zbor smiti dne 15. oktobra. Sploh dekujejo letos delegacije s parno silo.

Dne 27. t. m. se je predstavil proračunskemu odsiku vojni minister pl. Krieghammer. Naravno, da so bili gospodje delegatje zelo radovedni glede na program njeg. ekselence. Izvedeli so pa le to, da hoče pl. Krieghammer nadaljevati organizacijo naše vojske, ali kakor bi rekli po našem: da bode potrebsčina za vojsko naraščala od leta do leta tudi v bodoče. Na vprašanje pa, kedaj bode konec večnemu „popolnjevanju“ vojske, na to vprašanje ni hotel ali morda tudi ni mogel dati jasnega odgovora. Lep izgled v bodočnost za gospoda — davkopalcevalce!

Zmaga na Koroškem. Minoli četrtek se je vršila dopolnilna volitev v deželnem zboru Koroški za volilni okraj Kotiče-sv. Mohor-Tribz-Podklošter. Dasi se je bilo nadejati že popred, da zmaga kandidat združenih konservativcev in Slovencev, vendar nas je izid iznenadil najprijetnejše, kajti zmaga je uprav sijajna: naš kandidat je dobil 54, kandidat združenih liberalcev in nemških nacionalcev pa le 26 glasov. Te sijajne zmage

nudijo zadnjo krvavo časo. Tebo sem hotel imeti pri sebi v zadnjem britkem trenotku, ker moje sice stoji pred teboj kot odpirata knjiga. Ti čtej in sodi, do sem zares kriji? Ali to srce, katero mi z naglimi udarci šteje poslednje trenotke, to srce mi šepepa: Grešnik si, vsi ljudje so grošni, ali po nedolžnem izgubljači glavo, ker si iskal pravice in krivica te ubije. Da, reče suženj in skoči na noge in verige mu zarožijo, Bog je dal moj duši peroti, da zletim k zvezdam, Bog mi je dal žarko srce, da občutim sleherno solzo, sleherni vzdih naroda, iz katerega sem se porodil. Ljubim ta narod, kateri me je rodil, ljubim zemljo, katera mo živi, a to mi je smrt. Pa ko se je napolnila časa solza, ko je vzdih narastel do burje, tedaj sem vzel narod na svoje peroti, tedaj suo vzdignili pest zoper lažnjivo gospoško pravico. Propal smo. Ubilo nas je naše zaupanje, ubilo

se moramo veseliti že zato, ker je pravi memento mori za nemški lažliberalizem; še bolj pa se je moremo veseliti, z ozirom na dejstvo, da je za izvoljenega kandidata bilo oddanih več slovenskih nego nemških glasov, zbor česar smemo zahtevati od novozvoljenega poslanca Huberja, da zastopa tudi naše slovenske interese z vso odločnostjo, ne pa morda le tako nimogrede in zavojno lepšega. Nasilim vrlim koroškim rojakom pa čestitamo prisrčno na sijajni zmagi. Slovan na dan!

Ogerski skofje so se izbrali dne 27. t. m. v Budimpešti, da se posvetujejo o bodoči taktiki glede na cerkveno-političko preosnovo. Škofje so se baje izrekli proti deputaciji v veliki masi, koja naj bi napravila cesarja, da ne potrdi cerkveno-političkih predlog, pač pa hočejo predložiti cesarju posebno spomenico, v kateri opozore Njegovo Veličanstvo na nevarnost, koja bi nastala za Cerkev, državo in druge činitelje, ako se postreže zakoni.

Vojna med Kitajem in Japonsko. Iz Londona javlja dne 27. t. m.: „Agenzia Dalziel“ poroča iz Peterburga, da getovo posreže Rusija v korejsko vprašanje, ko pride čas določiti bodočnost Koreje. Da pa bodo mogla Rusija svoje zahteve proti Japonski primerno naglasiti, zbirko v pristanišču Vladivostok silovito brodovje. — O prislejšnji veliki pomorski bitki so potrejno vest, da je admiral Ting brzjavno sporočil svoji (kitajski) vladu, da so se tri velike ladje in 4 torpedovke (kitajске) skrile takoj o početku bitke v reko Yalu, kjer so ostale skrite do končane bitke (!). Admiral je zatožil mnogo častnikov zaradi strahopetnosti.

Različne vesti.

V proslavo godu Nj. Vel. cesarja. Tržaški patriotski odbor za pričevanje slavnosti* javlja, da bodo dne 4. oktobra v restavraciji „Al Giardinetto“ na Acquedottu vojaški koncert v proslavo godu cesarjevega. Vstopnina presta.

V Kobardu je umrl dne 27. t. m. zjutraj preč. g. Andrej Jekša, vitez Fran Josipovega reda, zlatoumašnik, bivši dekan Kobariški itd. Za tem blagim duhovnikom in rodeljubom žaluje izvestno vsa Goriska. Saj je to bil oni „Vrli mož“, kojega je proslavil Simon Gregorčič v prekrasni pesmi. Slava spominu duhovnika in rodoljuba Andreja viteza Jekšeta!

Mestni svet tržaški ima svojo prihodnje sejo v pondeljek, dne 1. oktobra. Na dnevnu redu je nadaljevanje razprave o proračunu občinske uprave, razprava o pokritju primanjkljaja in pa obrčun javnih skladis. za prvo četrletje 1894.

Pozor Križani! „Lega Nazionale“ odpre svojo novo šolo ob Nabrežinski meji prihodnji pondeljek. Letos je razširila to „šolo“, dodavši jej otroški vrtec. Pazite, komu izročite svoje otroke!

Še radikalnejši! Ubogi „Indipendent!“ Zastonj ti je bil trud! Nič ti ni pomagalo, da si posvetil vse svoje „duše“ tistim „poznamen idejalom“, zastonj si se boril toliko za „izključno italijanski značaj“ mesta tržaškega in za njega najdragocenejši zaklad — avto culturo; zastonj si priobčeval dan za dnevno celo vrte (seveda samo „originalnih“) telegramov iz — Rima; zastonj si se trudil v potu svojega obraza za Lega Nazionale; zastonj si brskal po italijanskih slovajih za psovkami (in na tem gradivu je

izdajstvo lastnih ljudij. Prerano smo prišli. Še ni brst dorastil do stolpa. Ali čas teče kot večna strujsa, a izza gostega mraka prihodnjih dñih mi migla zvezda, rešitev mojega naroda. Kakor bi trenil, izravnava večna roka vse človeške sinove, a kar je jednemu prav, ne bo drugemu k ivo. In to vero mi šteje svet v greh. Tu jim je moja glava, naj kriči njih pravica v nebu, naj mi zadaje muke. Da, nespametna bajka bo pravila sretu, da sem zlodejec, izrodek človeškega rodu, ali za nekaj vekov, ko sonce pravice razpoli meglo, poreče večka poštena duša: Poštenjak je bil, slava njega spominu! No pustimo zemljo, k nebu se mi dviga duša, nadaljuje suženj in poklekne; oče, pokaži mi pot do raja, prosim te; razgredi mi dušo. Vse grehe ti razodenem. Res, da sovražim po pravici gospoda, ali tudi gospoda so mi bratje, ljudje, a sovražno je greh. Bog

(zelo bogat italijanski slovar) koje si potem posebno ročno odpošiljal na adreso nas Slovencev, zastonj ti ves trud in znoj: padel si v nemilost, ker si še — premalo radikalen. Ustvarili so ti tekmeča — še radikalnejšega od tebe!

Z dnem 1. oktobra prične izhajati v Trstu nov list pod imenom „Il Paese“, kateri bodo stal — kakor smo poizvedeli privatnim potem — še za par klinov višje na lestvi italijanske nestrnosti. V Trstu bodo imeli torej odslej: zmerne, radikalne, radikalnejše in najradikalnejše liste, med katerimi pa ni nikakega načelnega nasprotstva! One, družili se bodo v lepo hamonijo — sovraživa do Slovanov, njih medsebojne praskne pa nas ne brigajo!

Gospoda naj le sama pazi, da se ne izpodrsne danes ali jutri in ne telebno razvisoki klin „idejalov“; pomislijo naj, da še bdi dobri genius dinastije Habsburgov.

Ali ste smošni! Tržaški „liberalci“ in ujih židovske glasilo ravnajo se od nekdaj že po načela, da psujejo in skušajo emešiti kjer bi moralci priznati svoja pregreške in pa svojo malomarnost. Tako se jo zgodilo tudi sedaj, povodem važnih razprav v mestnem svetu. Ti najzagrizonejši nasprotniki slovenskega življa, — videč, da je svetovalec vitez Nabergoj predvsem v mestnem svetu le golo resnico v vsem, kar se dostaja slabega gospodarstva v okolici, zanemarjanja iste in pa kričnih nedostatkov —, niti ne misljijo na to, da bi ovrgli njegove trditve, ker znajo da se resnica ovredi ne da, ampak hočejo ga v nadomestilo osmešiti v svojem židovskem glasilu. A kako! S psovkami, s katerimi dokazujojo le svojo lastno padlost in duševno sramota, ter smičijo tako le sami sebe pred razumnim svetom. Seveda jim ni po volji, da sta posegla v to velevažno razpravo dejstveno in bistveno jedino le poslanca gg. Nabergoj in Döllenz. Torej: v blato ž njima! Posmeju se svita cultura! — Eso tu nekaterih četk, katerih rabi čefatski babjek v svojem poročilu o XXI seji mestnega sveta: „Affarucci privati deli“ on. Nabergoj (Nabergoj-ve zasebne stvarice); „allegro e bon paciuto oste di campagna“ (cesel in dobro rejen kmetski goščinčar); „Dom-stone“-Döllenz itd. To je — kultura ka-li? In ta gospoda se niti ne sramujejo trdit, da sta naša poslanca, — katerih govore veste stejejo, ne da bi jih uvaževali —, zahtevala celo takih stvari, katero se niti ne najdejo v raznih ulicah v mestu! Pač res; s tem je čefatska blebetulja nehoté povedala resnico: zastonj iščeš v mestnih ulicah potoka, preko katerega ljudje ne morejo, kadar je narasta voda, in skrbni mestni „očet“ — odrekajo soglasno prepotrebni most!! Zastonj iščeš v mestu vratolomnih cest in kar je drug h prijetnosti v okolici več.

Dovolite nam, modra gospoda preprost nasvet, katerega vam ne bi bilo treba, da ne tičite z glavo v vrčo.

Pri Sr. Alojziju n. pr., kjer stanuje okolo 10 do 12 tisoč ljudij, prosijo že leta in leta prepotrebne razsvetljave in isto tako v Kjadinu. Te proknje pa zavračata jednostavno se smelim izgovorom, da plinarna ne more napeljati tako na visoko plinove razsvetljave. Zakaj pa ne napravite vsaj razsvetljavo s petroljem? Namesto da gorijo po mestu na Corsu, Acquedottu itd., sploh na krajsih, kjer mestna gospoda po noči trati čas, kar po 4 do 5 plamen v jedni sveljki, naj gorí kskor nekdaj po jeden plamen

oprости meni in njim. Sovražim posebno jednega, Stepka Gregorjanca. On je kmetsko hujškal, on ga je podkupoval, on ga je hrabril, on mu je stisnil nož v roke, on je kmetu prisegel, on ga je prevaril, izdal, on je zlodejec, zaradi njega teče kmetska kri, zaradi njega izgubljam glavo brez soške. Brez sodbe, oče! Kajti da stopim pred sodbo, bodisi tudi gospoška, jaz bi gospodi povedal resnično besedo, naštel vrsto njih grehov. Tega se bojé, zato me na tistem obglavljam in nič ne pišejo, da njih sramota ne pride črna na bele v roke prihodnjih časov. Ali kadar veter izpod krovnikove roke razprt moj pepel na vso stran sveta, pojdi ti, oče, k Stepku Gregorjancu, pozdravi ga na moje ime in mu reci, da mu od srca opraham, ker nas je pustil na cedlu, prevaril, ker je pogazil svojo priago — — —

(Dalje prih.)

in obilo prestans denarja za svetilnice s patoljem po okolci. — Denar trošijo gospoda za pokritje kanalov, da si kdo v tem ne zlomi noge ali celo vrata, a kanale „opravljajo“ tako, da teče voda v — hiše. Tak kanal imate v bližnji okolici in slavni gosp. Polde se je pojavil samopščno, da se moramo na tem kanalu zahvaliti njegovi — dobroti. Bog nas varuj takih dobrotnikov! — Vidite gospoda nikar ne zasmehujte počenjakov, kajti vsak razumnik mora se zanimaljivo posmehniti le — Vam samim.

Iz okolice smo prejeli nastopni dopis: Prosim Vas, da mi oprostite, ako se tudi jaz enkrat oglašam v cenjenem listu „Edinstv“.

Odšala sem že dolgo, misleč, da mi ne bodo trebali lotiti se tega dela; pa dolžnost mi veleva, zato moram izprazniti svojo prepolno torbo. Tu hočem svetu povedati na kratko, kaj sem nabrašla.

Hudo je sicer slehernemu, ako treba kazati svojo temno stran, toda nadejam se, da si vsakodan vzame k srcu te moje besede in da porede: pravo si pogodila.

Dragi čitatelji in ljubeznični čitatelji: glejte, sedaj odpiram svojo torbo! Pričetim mi je se svojim lastnem spolom, da vidite, koliko zvčo ženstvo, ako je: krščansko, pravljeno, pošteno in udano. Krščanstvo je podlaga vsemu. Ako bi krščanski ženoljupi pazili na svoje otroke, ako bi jih — to sem hotela posebno naglašati — vrgovali krščanski, pričakovati bi smeli značajnih in pravicoljubnih mladeničev in deklet. Nekateri materi se izgovarjajo s tem, če: saj so otrok zadosti uči v šoli! Ne, to ni tako: priči in najmenitnejši je materni pouk; ta pouk ne ostane v spominu samo otroku, ampak tudi staršku. Zato je draga slovenska mati, takoj moraš pričeti vrati svojo težavno nalogu: vrgajati svojega nežnega otroka v krščanskem duhu in v ljubezni do svojega materinega jezika. V mlado in nedolžno srcu moraš večiti ljubezen do Boga in do vsega slovenske domovine, ako hočeš, da bodoš ponosna na svojega otroka v poznih letih. Toda pri tem težavnem poslu mora tuši mož pomagati ženi! Ali, koliko je mogoč, ki ne zaslubiš tega častnega imena! In ako so ozrem po nači okolici, vidim na svojo veliko žalost, koliko je tu mogoč, ki se ni najmanj ne zvedajo svoje narodnosti. Koliko mladost je tu! Toda, žal, ne samo mladost, ampak tudi zanikanja svojega lastnega radu! Slovenska zanika — Slovence! In kjer je najti takega moža, vzdigni se pa ti, poštana slovenska okolanka, da vspodbudiš mladnega moža.

In tudi potrebno slego ni med nami. Kako hočemo potem, da se nam izpolnijo naše želje?! Kaj pomaga, da se poslane Nabergoj poteza za našo pravico v državnih in mestnih zborih, ako pa nekateri načini rojakov pobijajo njegovo delovanje?! Zakaj se ne poteza sleherni okoliš za svoje pravice? Kakor je vsak okoliš obvezan plačevati davke, tako je vsakdo dolžan zahtevati to, kar mu gre, — zahtevati možato in odločno. Okolišani, ganite se in vzdramite se!

Telovadba za otroke pri Tržaškem Sokolu* prične v pondeljek dne 1. oktobra in se bodo vršila vsako sredo in soboto od 4.—6. ure. Oni stariši, ki še niso upisali svojih otrok, storu lahko to dne 1. oktobra. Ker so določeni za telovadbo otrok le taki dnevi, ko ni šole, uverjeni smo, da vpišejo svoje otroke vse oni, kajim je na srcu krepki razvoj istih. Telovadnica „Tržaškega Sokola“ je v ulici Farneto na voglu ulice Analia. Stariši, ne zamudite torej: te lepe prilike!

Slovensko gledališče v Ljubljani. Minoli četrtek je bila prva predstava v nastopivši sezoni. Predstavljali so veliko žalostigro „Ludovik XI.“ Na to predstavo čakalo je rodoljubno občinstvo nestrnno, da čuje novo enačovanje moči. Ker je ocena ljubljanskih listov o tej predstavi jako laskava, nadejati se je, da bodo slovensko gledališče odslej negotovo dramo nekoliko skrbnejše nego se je to godilo do sedaj. Mi seveda vočimo od srca — vsestramskega vespeha.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu podaril je g. Anton Vodopivec jeden sreberen turski in jeden bakren helvetski denar. — Pevc društva „Danica“ s Kontovelja kot preostatek računa povodom veselice v Sv. Križu 75 kr. — Nabrali so Skedenjski ponočni krokari v gostilni pri „Velikem oblaku“ v skedenji 1. gl. 13 nov.,

da se razveseli Tončka Tunetovega. Živeli pošteni krokarčki!

Za svetovalsko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda nabraši so prijatelji vojaka pionirja v Narodnem Domu 2 kroni in 52 stotink.

Pojasnilo. V sjetrjanju izdanju z dne 27. t. m. je izkazana sveta 1 krone in 50 stotink za družbo sv. Cirila in Metoda. Te svete pa ni daroval nekdo, kakor je izkazano tam, ampak darovala sta jo Š. Franjo in F. Anton.

O veselici društva „Škala“ v sv. Križu prejeli smo dalje poročilo, koje pa smo moral odložiti za prihodnjo Številko, ker nam danes nedostaje prostora.

V „Tržaškem podpornem in branjem društvu“ prično se jutri običajne plese vaje. Veseljeni odsek pozivlja člane na obilje udeleške, kajti umestuje je gotovo, da se naši ljudje zabavajo v pošteni in domači družbi, nego da bi pohajali razne lokale po mestu, kar stane tudi veliko denarja. Preskrbljeno je tudi za dobro pijačo.

Iz Škrbine nam pišejo: Dne 12. sept. bila je pri nas lepa slavnost. Škrbina res ni, da bi rekli Bog ve kaj; da pa nihče ne zna kaj se tu godi, to pa tudi ni prav. Ker se nihče drugi ne oglaši, pa Vam, gospod urednik, jas nekoliko sporočim.

Kako smo plesali Vam ne povem, zato ker nismo plesali, pač pa je bilo nekaj družega. Šolska mladina je dobila letos novega učitelja (začasno seveda, ker tukaj smo začasni ljudje), učitelj pa je bil novi šolski poslopje. Torej vas novo! Dne 12. smo blagovili novo šolsko poslopje. To pa sem prehitro povedal, zato prosim potrpljenja, da povem, kako je bilo.

Gospod učitelj je podučeval do 12. t. m. v starci, pol podrti šoli. Dne 12. pa se je nabrašla vas šolska mladina (v praznini opravi seveda), pred staro šolo. Gospod učitelj je bodoče junake in dekleta lepo uvstrelil in potem so šli v cerkev, kjer je bila ob 8. uri sv. maša. Cerkev je bila polna občinstva. Navsoč je bil tudi veleconjeni g. J. Fabiani iz Kobdilja, kot zastopnik sl. c. kr. okr. šolskega sveta.

Po sv. maši je d. g. župnik v kratkem govoru omenil staro šolo, in katero je isto ved odličnih moč, med njimi tudi 7 ali 8 gg. juhovačkov.

Ker pa je na bojtem blagovoru vse ležeče, zato se blagovoli nova šola itd.

Potem so peli „Pridi sveti Duh“, (seveda latinski, ker tukaj smo Latinoi). Za tem je šla šolska mladina v sprevodu, in za njo drugo občinstvo, do nove šole. Č. g. župnik je blagovil novi šolski poslopje najprej sunaj, potem pa znotraj. Po svršenem sv. opravilu pelje g. učitelj šolsko mladino v šolo. Gosp. Fabijani je spregovoril nekoliko jedrnatih besedi, katerim je sledil trikratni „Živijo“ na presvitlega cesarja. Temu je sledila „Cesarška posem“ iz grške mladine.

Konečno je še g. učitelj podstavljal navode omenjene pomen šole, ter prosoč staršice, naj ga podpirajo pri poučevanju. Opomnil je še otroke, naj pridno hodijo v šolo, kjer se bodo učili potrebnih znanosti za življeno, pa tudi strahu bojtega, brez katerega ni prave sreče za človeka.

Sedaj pa je prišlo pravo veselje za mladino! (Občina je namreč kupila sv. podobice in pa kolačev.) Izmed 122 otrok dobil je vsaki po jeden kolač in jedno podobico na spomin. To so tokli domov! Da hitro končam, naj še povem, da je bil popoludne pri g. Adamiču skupni obed. Kraška kapljica je kmalu razvezala jeske. Vratilo so se napitnice: G. Fabijaniju, d. g. župniku, g. županu in starešinu, zidarskemu mojstru gosp. Fr. Stepančiču iz Renč, kateri je dogotovil tako lepo poslopje in brez vsake nesreče i. t. d. Možnarji pa so pokali in naznani, da je to za Škrbino poseben praznik, če tudi ga ni v „Praktiki“. K.

Prémovanje konj v Tolminu in v Gradiški. V Tolminu se je vrátilo prémovanje konj dne 21. septembra.

A daria za kobile z žrebci so dobili: Štefan Brzavček iz Kala, 35 gld. Andrej Ručna iz Staregasela, 20 gld. in Anton Kurničič iz Iderske, 15 gld. — Srebrno svinčino: I. Šauli iz Kala in Jožefo Kavčič iz Čadre.

B Za 3- in 4letne kobile: T. Forstner iz Staregasela, 25 gld. Ant. Gabrčič iz Svine, 20 gld. in Janez Volarič iz Sužida, 15 gld. — Srebrno svinčino: Andrej Kenda iz Poljubinja in V. Pregelj iz Loma.

C Za 1- in 2letne žrebice: Janez Lapajne iz Ponikve, 15 gld., Andrej Kobal iz Ponikve, 10 gld. in Janez Kragelj iz Staregasela, 10 gld. — Srebrno svinčino: Jože Bandič iz Sela in Ant. Ručna iz Svine.

V Gradiški dne 22. septembra t. l. A Za kobile z žrebci: Lud. grof Thurn iz Gorice, 35 gld., M. Mark. Mangilli iz Ogleja, 25 gld., J. Tomšič iz Sabotje 15 in A. Jero iz Doberdó tudi 15 gld. — Srebrno svinčino: A. Zian iz Topoljane in S. Pinat iz Perteola.

B Za 3- in 4letne kobile: Ivan Donda iz Ogleja, 25 gld., Anton Donda iz Morare, 20 gld., Ivan Lorencuti iz Rude 15 in Jožef Puntin iz Treša tudi 15 gld.

C Za 1- in 2letne žrebice: E. Kastelan iz Fare, 15 gld., D. Puntin iz Ogleja 10 in J. Skarel iz Perteola tudi 10 gld. — Srebrno svinčino: P. Demartin iz Romanca in Ivan Karniel iz Ločnika.

Vrt v Miramaru. Zaradi navzočnosti Najvišje gospode ostane vrt v Miramaru jutri občinstvu zaprt.

Zabavni viak v Nabrežino. Jutri, 30. septembra, včasi letos zadnji zabavni viak iz Trsta v Nabrežino.

Švica je krčanska država. Profesor Marchesi, rodom Italijan, je te dni v liceju v Liganu, kjer je nameščen, izustil bogokletvo. Na to je odposlat ves luganski okraj vlad 9743 podpisnih pol, s katerimi zahteva, da se bogokletni italijanski profesor takoj odpusti iz službe, kajti Švicarji ne marajo vsgajati svoje šolske mladeži s kletvijo. ,R. M.“

Statistika tržaška. Od 18. do 22. t. m. rodilo se je v tržaški občini 108 otrok (51 moških in 57 ženskih); poleg teh je bilo 7 mrvorodenih. Umrlo je 71 oseb (39 moških in 32 ženskih). V razmerju na število prebivalstva pride 24 milicev na vsakih 1000 duš. Zdravniški izkaz navaja med vroki smerti: 1 slučaj skrhalice, 3 sl. davice, 11 sl. jetike, 9 sl. vnetja sčupnih organov, 1 sl. kapi in 1 sl. nenadne smerti.

Grozen čin zblaznelega. Iz norišnice v Catanzano pri Palermu učenjal je zblaznili trgovec Mainieri. Dospevši na svoje stanovanje ustrelil je lastno mater in deklo, pozneje pa tudi jednega orožnikov, ki so bežali za njim. Ukrilili so ga še le potem, ko so ga ranili se sabljo.

Anton Sulligoi, bivši načelnik mestnih strukturjev, pride v petek, dne 5. oktobra v drugič pred sodišče, zatočen težkega telesnega poškodovanja svoje žene.

K samomoru na morju. Dotična gospa, katera je bila skodela te dni raz Linaydov parnik „Leme“ pred Piranom v morje in se potopila, je bila 28-letna soprona tu bivajočega umirovljenega stotnika Jurija G. Gospa je bila rodom iz Grada, poročena je bila dve leti. Brkone se je usmrtila več splošne otočnosti. Trupla je niso našli doslej.

Nenadni smrti. Predsinočnem se je ulila na ulici kri 27letnemu dñinaru Josipu Dorigu, stanujemenu v ulici Margherita št. 1. Odvedli so ga v bolnišnico, toda komaj so ga položili na posteljo, izdahnil je svojo dušo. — Sinoč se je sprehajal po Acquedotto 64-letni uradnik zavarovalne družbe „Riunione Adriatica di Sicurtà“, Anton Ogrin. Kar hkrati se je počutil tako zlo, da ni mogel dalje. Nek gospod ga je odvel v bližnjo pekarno Incontrera, kjer so mu dali kosarec vode. Komaj pa je Ogrin pokusil vodo, zgrudil se je mrtov na tla. Zadela ga je kap na srce.

Sodnisko. 28letni zidar Martin Pjerin in 21letni težak Jurij Bradić, oba iz Staregrada na Hrvatskem, bila sta včeraj pred tukajnjim sodiščem obsojena zaradi postopanja, javne, a nasilne in žaljenja stažarjev: Pjerin na 14 in Bradić na 7 mesecov težke ječe. — 44letni zidar Jernej Jurčić, stanujem pri Sv. Mar. Magd. Gorjni, dobil je včeraj pred trž. dež. sodiščem zaradi tativne 2 meseca strogega zapora. — Jurčić je bil ukradel prve dni julija meseca t. l. v nekem dvorišču železa, vrednega nekoliko nad 5 gl.

Policijsko. Včeraj populudne so prijeli v ulici Stazione 39letnega težaka Ivana V. iz Rijenberga ker je, pisan, razgrajal. Odpeljali so ga v zapor, da se istresni na deskah. — 67letno Marijo P. iz Mirnega so zaprli, ker je beračila v novej ulici. — Vratarju hiši št. 10 v ulici Lazzorotto vecchio je odnesel predvendarjanjem sijutraj neznan tat srebrno žepno uro in — k sredi prazno — novčarko, oboje vredno okolo 28 gld.

Koledar. Danes (29.): Mihael arh.; Timon, škof. — Jutri (30.): 20. pobinkočna nedelja. Hieronim, spoz. — V pondeljek (1. oktobra): Remigij, škof.; Areta, muč. — Maj. Soline izide ob 6. uri, zatoni ob 5. uri 39 min. — Toplota danes: ob 7. uri včeraj 14:5 stop., ob 2 pop. 18 stop.

Gospodarska zadruga za Podgradski okraj.

V Materiji, dne 18. septembra 1894.

V nedeljo se je vrátil tu redni letni občni zbor naše gospodarske zadruge. Pri aborvanju bilo je zastopanih kacih 150 zadržnikov. Toliko jih ni bilo še nobenkrat. In dobra je bila tako obilna udeležba. Odbili smo tem častne skrito dogovorjeni in svito pripravljeni napad na vrlo našo zadrugo.

Kam smo prišli! Naša zadruga pripoznana je kot ena najboljših v Istri. Ona skrbno zasleduje vse pomankljivosti pri našem kmetskem gospodarstvu, ona všečno zdravi rane, ki ovirajo napredovanje in blagostanje kmetskega stanu. In v to vrlo našo zadrugo, kjer se je toliko let delovalo v ljubezni, mirno, složno in koristno, zanesli so hoteli sovraštvo in zmeščajo oni nemirne, ki še nikdar niso dobrega storil niso. Oni dobro vedo, da narod za nje ne mara, da se jih bojajo samo oni, kateri so pri njih zadolženi. A spoštujemo jih tudi ti ne. Zato se hočemo prikobaciti in uriniti na častna mesta s silo in zvijado in s tem, da vedno in povsed obrekujejo in blatio in spodkopavajo vse ono, kar so sezidal naši priznani pravki duhova ega in posvetnega stanu z velikim trudem in počrtovanjem. Ali ravno s tem kažejo svoje konjko kopito in narod je dovolj razumen, da vidi njih slabe namene. To je posebno sijajno pokazal pri zborovanju v nedeljo, ko je — ne pripravljen na to — z vse odločnostjo odbil nezramni napad na našo kmetsko zadrugo.

Ko smo se večkrat bojevali proti samoučlosti našega župana Gašparja Kastelica, ki je poleg tega navadno zatajeval tudi narodna naša načela, tedaj se je to naše bojevanje raje motrilo se staliča osobnega nasprotiva in prikrivali so se s malo izjemo vse njegovih narodnih grehi. Disciplina pa je moralna pretrpihude udarce. No zdaj, ko se je odčitno svesal z znanim Francescom Marottijem in valedi višjega vpliva nakrat ponabil na njihino medobrino sovraštvo, zdaj ko ta dva „dobra prijatelja“ ne delujeta samo na to, da bi se uničilo, kar je bilo dobrega storjenega v naslednji Podgradski občini, nego sta se zavesala tudi v ta namen, da strastno naskočita in uničita našo prekoristno gospodarsko zadrugo, zdaj je jasno, ko beli dan, da smo imeli mi s narodnega staliča prav, ko smo se bojevali proti Gašparju Kastelicu, proti njegovemu delovanju, proti nezdravim njegovim načelom.

Gašpar Kastelic ni bil član naše zadruge od kar obstoji, nego nasprotoval jev je vedno. On se je vpisal letos. S kakim namenom se je vpisal? Ravno s takim, kakor je Francesco Marotti plačal zastali zadržnični donesek za poltretje leta! Da bi imela vedno pri zboru, dovela sta ona dva lotos v zadrgo 29 n. v. članov, med temi tudi dva občinska upravitelji iz Podgrada in ravno od tam tudi vailjenega občinskega sluge.

Ko je zborov predsednik naznani, da sta se tik pred zborovanjem odpovedala oborništvo č. gg. predsednik Rogič, dokan v Hrušici in blagajnik Benedik, zdaj župnik v Movražu in da treba po pravilih voliti dva obornika, predlagal je dekelní poslanec g. Jeanko č. gg. dekanu Rogiču zopet in župnika Zupana na novo. Zadržnički so sprejeli z navdušenimi živio-klici ta predlog. Predsednik vpraša na to, bi li morda kdaj stavil kak drug predlog. V ozadju oglasi se tedaj Francesco Marotti z duhovito opasko: „Ni to tako, ne. To se mora na voti klat.“ In dusi je bil edini stavljeni predlog nedvombeno že sprejet, vendar je predsednik odločil, naj stopijo oni, ki glasujejo za predlog, na stran. Bilo jih je nad sto! Videli to, počeli so Marotti-Kastelčevi pristaši, skoro samo na novo pristopivši zadržnični, razsajati in kričati in protestovati in zahtevati denar nazaj! Najbolj glasni bili so občinska upravitelja in občinski sluga iz Podgrada. Od druge strani pa so jim nasproti doneli krepki: „živelog Rogoča in Zupana!“ Hoteli so onemogočiti dainje zborovanje z vednim kričanjem in prepiranjem, s tudi to se jim ni posnelo. Naposlед izjavijo, da odidejo in da vložijo rekurz. Ta izjava bila je sprejeta z veliko zadovoljnostjo in soglasno se jim je zaklicalo: „Le hodite, mi ne maramo za Taljane. Ven ž nijmi!“ — In vendar niso odšli, nego še nadalje razgajali in naposlед tudi srečali za gospodarsko orodje, da si so malo proj izjavljali, da se tudi pri srečanju ne udeleže!

Kako lepo deluje zadruga, razvidno je najbolj iz števil, katere posnamemo iz poročila odstopivšega blagajnika.

Zadruga šteje 154, oziroma z na novo pristopivšimi 183 članov. Od kar obstoji vprejela je 2657 gld. 93 kr. in izdala 2169 gld. 51 kr. Zadruga ima toraj brez članarine, vplačane v nedeljo, gotovine 488 gld. 42 kr. in s članarinou kakih 650 gld. Večino dohod-

kov dale so lovake karte in sicer v letih 1886—1893 1097 gld. 58 kr. Podpor za premovanje goved itd. se je projelo 440 — . Glob (10 gl. 50 od okr. glav. in 135 od g. Jenka, a od g. Kastelca — n. d.) 145 . 50 . Darov (od g. Jenka) 18 . 42 . Obresti od načenega denarja 19 . 63 . Donesek zadržnikov 936 . 80 .

Vklup 2657 gld. 93 kr.

Izdani znesek 2169 gld. 51 kr. porabil se je jako koristno za razno gospodarsko orodje, plemenške živali, dobra semena, premovanje goved, sadjerojo itd., o čemer je tajnik č. g. Štemberger podrobno in obširno poročal. G. tajnik je v tem poročilu tudi nagnal, kako unosten je bil sklep lanjskega zborna, ki je na predlog g. Jenka jednoglasno odločil, da se ima zadruga otresti dopisovanja v tujih jesikih in sklenil, da je uradni jesik zadruga slovenski in hrvaški. V nedeljo smo se prepričali, da je bila sklep prouzročil silno novoljvo v „višavi“, katera je menila, da je naša pravo sredstvo, da kaznuje tako radikalno predzrnost! Pa se je zmotila! — V svojem poročilu razlagal je tajnik tudi veliko korist, katera bodo kmetu dajala posojilnica in hranilnica, ki se je po dolgoletnem prizadevanju vendar ustanovila v Podgradu.

Po aborvanju konstituiral se je odbor na novo in jednoglasno volil predsednikom zadruge dekanu Hrušičega č. g. Antona Rogoča in blagajnikom župnika Brezovškega č. g. Josipa Zupana.

S tem smo v kratkih potezah opisali nedeljsko zborovanje naše zadruge in pojavljeni nam je samo te naše vrlo kmote, kateri so se tako častno, krepko in s navdušenjem v bran postavili proti nezramnim napadom, ki so bili v prvi vrsti obrnjeni proti č. naši duhovščini, proti močem-rodoljubom, ki so poleg posvetne inteligence mnogo se trudili v prospah naše gospodarske zadruge, v prospah kmetskega stanu, iz katerega so se rodili in s katerim živijo v največji ljubezni.

Tako je možko, tako je pošteno, tako trdno stojite tudi na dajo, vi kmetski korenjaki! Ne dajte se omamiti, se dajte se zavesti v škodo, ako vam tudi obečajo denarja ali (Bog ve kaj) Talijani in njihovi prijatelji in njihovi plačani podrepni.

Zivio naš zavedni kmot!

Najnovejše vesti.

Peterburg 29. Potruje se vest, da je ruska vojna eskadra pod povel

Ker se je sklep Lvenske razstave preložil na dan 16. Oktobra t. l., sklenilo je ravnateljev razstave, da bode z dovoljenjem c. k. finančnega ministerstva frešanje lvenskih razstavnih sreček istotko sklepčen dan 16. oktobra t. l. ob 8. uri svetec.

Trdne cene.

(Cene se razumejo na debelo in s carino vred.)

Domači pridelki.

	Cena od for. do for.	Cena od for. do for.
Filz: Koks	100 K. 11.75 12.-	
Mandoloni	10.25 10.50	
svetlorudeči	9.50 9.75	
temnorudeči	— —	
karanček	— —	
bohinjski	10.25 10.50	
beli veliki	— —	
mali	10. — 10.25	
zeleni, dolgi	— —	
okrogli	— —	
mešani, hrvatski	— —	
itajerski	— —	
Malec fino itajersko	88. — 94. —	
Ječmen št. 10	9.25 9.50	
" 8	9.75 10. —	
Zelje kranjsko	11.25 11.50	
Zepa	5.50 5.75	
Krompir, itajerski	2.60 2.80	
Proso, kranjsko	8.50 —	
Leta, kranjska	10. —	
Spik ogerski	52. — 54. —	
Mast ogerska	57. — 59. —	
Kava Mocca	100 K. 194. — 196. —	
Ceylon Plant. fina	182. — 184. —	
Perl	189. — 191. —	
Java Malang	165. — 166. —	
Portorico	178. — 180. —	
Guatemala	161. — 163. —	
San Domingo	156. — 158. —	
Malaba: Plant.	172. — 174. —	
native	162. — 163. —	
Laguary Plant.	170. — 172. —	
native	158. — 159. —	
Santos najfinji	158. — 159. —	
srednjo fini	151. — 152. —	
ordinar	148. — 149. —	
Rio oprani	135. — 136. —	
najfinji	164. — 166. —	
srednji	156. — 157. —	
Raugoon extra	147. — 149. —	
Sladkor Centrifugal I. vrste	100 K. 31.25 31.50	
Concasé	35. — 36. —	
v glavah	— —	
raskosani	33. — 33.25	
Riz Italijanski fini	100 K. 19. — 19.50	
srednji	18.50 18.75	
Japan fini AAA	17.50 17.75	
srednji	15.75 16. —	
Raugoon extra	13.25 —	
I.	12.50 —	
II.	9. —	
Petrolej ruski v sodih	18.25 —	
v zaboju od 29. kil	5.50 —	
Olje Italijansko najfinji	100 K. 66. — 67. —	
srednjefino	58. — 59. —	
bombažno, amerik.	39. — 40. —	
dalmatinško	86. — 87. —	
Limoni Mosinski	zaboj 8. — 10. —	
Pomaranče	— —	
Mandelinj Dalmatinški	100 K. — —	
Bari	— —	
Pinjoli	— —	
Rosčki Dalmatinški	86. — 90. —	
Pulješki	7.25 7.75	
Smokve Pulješko	8. — 8.25	
Grake v vencih	14. —	
Sultana	11.50 12. —	
Vamparli	30. — 40. —	
Civote	23. — 24. —	
Polenovke srednje velikosti	— —	
volike	38. —	
male	36. —	
Slaniki v velikih sodih	42. —	
v %	— —	
Kava. Položaj našega trga ostal je, kar se dostaže cen, nespremenjen od našega poslednjega poročila do danes. Jutri ali pojavljeno pričakujemo iz Brazilije parnik "Nagy Lajos", ki nam doveže precejšnjo nekoliko cene nakupljenega blaga in bode po našem menenju sledila olajšava brazilske vrst za 2 možno za 3 gld. — Kar se dostaže vratiti, videli smo s pošto prišedeče uxore, Blago je morebiti nekoliko boljše, vendar pa je tako drobnih zrini in to nam kaže, da moramo računati s tem dejstvom vse leto. — Srednje vrsti, kakor Guatemaš, S. Salvador, Malabar, Java Malang in Laguary, so skoraj popolnoma razprodane; tudi glede finjših vrst naša zaloge ni baš ugodna. Na skladislu imamo 49.370 met. st. blaga.	250. —	
Sladkor. V poslednji dobri prijavili smo vsak večer izvirno brzojavko iz Prage, za kar prinsiamo zoper precej veliko število na letu in to v nadeji, da pridobimo s tem med narodniki tudi več naših trgovcev. Vsak trgovec, bodisi mali ali veliki, mora biti natančno poučen in zares smešno je, ako si hoče pristrediti neznatno narodino na list, ki prinaša važna in točna trgovinska poročila, v tem ko utegne tok trgovcev zgubiti sto in več gld. na letu vred tega, ker ni poučen o trgovinskih vrestih. Baš gibanje trgovine s sladkorjem pa smo sledili tako pozno ter smo ustanjko poročali našim trgovcem. Kdor je poslušal naše nasvetne, ta nima danes zaključenega sladkorja in s tem si je prihranil na vsakih 100 kg. 2 do 3 f. Ako torej računamo, da potrebuje najmanjši trgovec svojih 50 mt. st. na letu, pristrelil si je že 150 gld. in to je mnogo, mnogo več, kakor stane narodino! Iz Praških brzojavk razvidne so vse cene; z ozirom na ta izjavljamo naše menenje, da smo prislíže že na takoj nizek nivo, da skoraj ni mogoče več zgubiti. Kdor tako odobjemo od cene državno učitnino z 14 gld. in odbijemo vso stroške z okolo 2 gld., ostane nam cena n. p. za rafiniran centrifugal okolo 14 do 15 gld. Skoraj je dražji naš — filoz!		
Riz. Italijanski: V 14 dneh dobimo že novega. Cene, s početka kakor današnje, znajo se v kratkem. Japonski in angleški je tako stalen.		
Olje. Italijanske vrsti, posebno najfinje, vedno rastejo in bodo še rastle, kajti letina na Laškem kaže slabo, v koliko se doštajo vrstij. Dalmatinske, grške in ameriške vrsti so zelo stalne in so se podražile za 2 f.		
Južno sadje. Za limone in pomeranče je sedaj najslabši čas, ker je blago draga in slablo; tekmo novembra meseca pa se položaj obrne že na boljše. — Riziči so se podražili za 1%, do 1/4 gld.; pa vsaj nismo videli še nikdar takoj nizkih cen, kakor so bile doslej. — Grške smokve so sedaj tako po cenih in ni mogoče, da v kratkem porastejo, kajti odpovedljive so velikanske, italijanske, in košarčne, so jake stalne, ker jih je še malo tu in jih sploh lo malo še pride. — Lešniki so došle stalni, ker nam se primanjkuje neolupljenih. — Sultanine so nekoliko cenej.		

Lastnik politično društvo "Edinost" — Izdavatelj in odgovorni urednik: Julij Mikota. — Tiski Tiskarna Dolenc v Trstu.

vendar pa še prodage. — Cibere (prave) pridejo še-le in 14 dneh. Vamporlo pa so cene sedaj tako nizke, da ni mogoče zgubiti pri njih.

Domači pridelki. Vedno pribaja se premalo pridelkov na trgu. Vzrok temu je, ker smo imeli baš te dni odspolati v prvici cel parnik domačih pridelkov na Francosko, nadalje ker je še mnogo blaga od strani eksportirjev prodanega "in bianco" (ne da so pre kupili) in ker je posebno na Kranjskem še mnogo dela na polju. Na kranjskih tržiščih so se cene, posredno s koks izdatno podražile. Koks je zares takoj drag, da priporočamo našim kmetovalcem, da ga kmalu razprodajo, kajti takoj hitro pride na trg italijansko blago v velikih partijah (vedno 1. oktobra meseca), padejo cene prav gotovo. — Po zelju je še precejšnjo povpraševanja. Trgovcem priporočamo, da se držijo nizkih cen, da ne uničijo komaj pridobi eksport. — L. e. a ima tako malo kupcija. — Ječmen je tako stalen ter se je podražil za 1%, gld. — Gledate krompirja mislimo, da bodo letos dobro kupcija, ake bodo cene ugodne. — Proso. Zanimanje je le za prav belo; rimen je zanemarjeno. — Konoplja. Valed grške konkurenčije so cene kranjske tu ne-mogoče.

Trgovina.

Moka in otrobi. Moka. V tem tednu ni se pripetilo ničesar važnega. Kupcija je vedno še redka in ako koji mlini kaj proda, storiti to za eksport in po takih cenah in pogojih, ki gotovo ne zaslužijo imena nominalne kupcije, kajti večkrat se dogodi, da so take prodaje le navidezne in se odpoljše blago na račun komisije. Gotovo je le to, da je polojaj vedno slabši ter da niti ne moremo zagotoviti, kadar se obrne to žalostno stanje na boljše. — Ogerski mlini imajo povprečno te-le cene: št. 0 od f. 12. — do 12.75; št. 1 od f. 11.50 do 12.25; št. 2 od f. 10.80 do 11.50; št. 3 od f. 10.40 do 10.80; št. 4 od f. 10. — do 10.50; št. 5 od f. 9.50 do 10.30; št. 6 od f. 8.50 do 9.40; št. 7 od f. 8.25 do 7.80; št. 8 od f. — do —, kakor je že dotedna vrat.

Otrobi. "Econo" je prodajal iz druge roke po f. 3.90 kvintal s vrečo vred. Mlin "Seaglia Stuk" tudi iz druge roke po f. 4.65 do 4.75. Prometa pa je jako malo. — Trg se je omotači zaradi tega, ker je prislo mnogo levantinskog a isdelka na tržišče. Vendar pa se ogerski držijo dobro, toliko kar se dostaja mlina "Walz", kolikor gledate "Mühler & Bäcker" in Peščanskoga, ki zahteva f. 3.25 do 3.30, ker povprašuje Nemšija po njih. Peščanski ponuja v poravnjanju svojih pogodb za oktober-december po f. 3.12/4 do 3.15, za januar-maj pa ne prodaja drugače, kakor po f. 3.45 do 3.50, ker je nadeje, da se blago podraži.

Drobni otrobi. "Econo" zahteva f. 4.10 in levantinski so po f. 3.80 kvintal s vrečo vred.

Mast. Cene so nekoliko padle. Danes stane pristna Budimpeštanska: v sodih po 200 do 250 kg. f. 5.50, v sodih po 120 do 130 kg. f. 5.75-5.80, po 80 kg. f. 5.80 iz triškega skladista.

Slanina. 3 komadi na 100 kg. f. 51.50, 4 kom. f. 50.50 iz skladista v Trstu.

Goved. Od 20. do 26. t. m. prodalo se je v Trstu 538 volov in 42 krav klavne živine in sicer 5 volov iz Kranjske, 253 iz Hrvatske, 1 iz Istre, 277 iz Dalmacije in 2 domača. Plačevali so se: voli iz Kranjske po f. 45. — do 46. —; voli iz Hrvatske po f. 43. — do 44. —; iz Istre, po f. 45. — do 46. —; in Dalmacije po f. 43. — do 44. — in domači po f. 45. — do 46. —; domači krave po f. 44. — do 45. — in krave iz Italije po f. 44. — do 45. — kvintal mrteve vase.

Seno in slama. Seno I. vrste prodajalo se je v tem tednu po f. 3.80, II. vr. po f. 2.60, slama I. vr. po f. 2.80, in II. vr. po f. 2. — kvintal.

Surovo maslo, jajca in kokos. Kranjsko surovo maslo prodajalo se je v tem tednu v partijah od 20 do 80 kg. po 88 do 90 n. d., v part. od 30 do 50 kg. po 84 do 88 n. d., furlansko surovo maslo v part. od 20 do 30 kg. po f. 1. — do f. 1.02 in v part. od 30 do 50 kg. po 98 n. d. do f. 1.01 kilogram. Tolminsko surovo maslo I. vrsti po f. 1.06 do 1.08 kilogram.

Jajca na debelo po f. 8.80 do 8.50 sto komadov.

Kokoski po 1 gld. do 1.35 komad, piščeta po 90 n. d. do f. 1.60 par.

Krompir, navadni, na debelo po 2.30 do 2.80 kvintal.

R. M.

Bratje Sokoli!

Od prvega oktobra naprej vršile se bodo telovadne vaje na stopno:

Ob ponedeljkih in petkih za I. in II. oddelek, to je, za predtelovadce, njih namestnike in druge telovadce, v sredo od 8. 9. ure zvečer pa samo za predtelovadce in njih namestnike.

Oni bratje, ki želite zahajati k telovadbi, naj javijo to telovadnemu učitelju v telovadni (via Farneto na voglu via Amalia).

Na zdar!

SVOJI K SVOJIM!

Gostilna Ivana Trenova v ulici Ma-29, se pripravlja slovenskemu občinstvu v obilen obisk. Točno se zmirom izvrstna istrška in okoliška vina po najnižji ceni. Točno postrežba z gor-kimi in mrzlimi jedmi.

Bratje Ribarić, izdelovatelji oglja v sr. zaloge v Trstu: via Ponderosa št. 1, Piazza della Valle 2, via Madonnina 2, Piazzetta Cordiano 2, z uobičajeno tudi v ulici Torrente po najnižjih cenah. Oglja I. kakovosti karbonina, kok, drva na metre itd. Narobe se spremljajo tudi z dopisnicami.

Gostilna "All'Antico Moro" v ulici Solitario 12, (po domači pri "Pravkovec") pripravlja pravi kraški teran iz Komna I. vrste po 40. II. in 32. in belo vraparsko po 36 n. liter. Izborni "Riesling" v skleničkah. — Dobra kuhinja in po ceni je vedno na razpolago. — Držec se gesli: "Rafak k rojaku", pripravljeno za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

RODOLJUBI!!